

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

ФАКУЛЬТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК

Кафедра лісознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мисливствознавство

Освітній рівень: бакалавр

Спеціальність: 205. Лісове господарство

Галузь знань: 20. Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від “10” ІХ 2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Мисливствознавство
Викладач (-і)	Шпарик Юрій Степанович
Контактний телефон викладача	+380-0342-59-61-72
E-mail викладача	yuriy.shparyk@pu.if.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	9 кредитів
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	2-4 год. на тиждень (ауд. 220)
2. Анотація до курсу	
«Мисливствознавство» вивчається у вищих навчальних закладах для формування у студентів теоретичних знань та практичних навиків в розведенні мисливських тварин, у визначенні типів та бонітетів мисливських угідь і шляхів їх раціонального використання, для вивчення методів проведення лісомисливського районування і бонітування мисливських угідь, для підбору об'єктів при проведенні біотехнічних заходів з метою покращення кормових і захисних мисливських угідь, для влаштування необхідної кількості кормових полів, плантацій і реміз, а також – для визначення кількості кормів для підкормки диких тварин в осінньо-зимовий період. Вивчення дисципліни «Мисливствознавство» базується на знаннях з ведення лісового господарства, отриманих студентами при освоєнні навчальних програм на першому курсі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», а програма дисципліни «Мисливствознавство» на основі раніше отриманих знань передбачає вивчення питань ведення мисливського господарства на підприємствах лісового господарства та особливостей професійної діяльності майбутніх фахівців цієї галузі.	
3. Мета та цілі курсу	
<i>Метою дисципліни</i> є вивчення, узагальнення і систематизація ключових понять мисливського господарства, визначення особливостей розведення мисливських тварин, систематизація теоретичних і практичних знань з питань ефективного використання мисливських угідь.	
4. Результати навчання (компетентності)	
- опанування теоретичними засадами і принципами визначення типів та бонітетів мисливських угідь; - застосування гнучких форм і методів розведення мисливських тварин; - розроблення досконалої системи охорони та збереження мисливських тварин; - забезпечення методів ритмічної та сталої роботи підприємства завдяки застосуванню прогресивних підходів до організації й планування; - організація раціонального використання мисливських угідь; - знання завдань мисливського господарства та його організаційну структуру в Україні; - знання лісомисливське районування та види мисливських угідь; - знання бонітування мисливських угідь; - знання біотехнічних заходів в мисливському господарстві; - знання розрахунку кількості кормових полів, плантацій і реміз; - знання способів підгодівлі мисливських тварин; - знання об'ємів необхідної кількості кормів для підкормки диких тварин в зимовий сезон; - знання форми розведення мисливських тварин в різних типах мисливських угідь; - знання біологію, екологію та стан популяцій мисливських тварин в Україні; - вміння володіти сучасними принципами типології мисливських угідь; - вміння володіти сучасними принципами бонітування мисливських угідь; - вміння визначати об'єми і кількість необхідних біотехнічних заходів; - вміння скласти проект організації і ведення мисливського господарства; - вміння оформляти основні документи з мисливського господарства.	

5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
Лекції			48		
практичні			42		
самостійна робота			180		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
3-4 -й	Лісове господарство	2-й	Вибірковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Предмет, завдання та історія розвитку мисливствознавства. Предмет і завдання мисливствознавства. Зв'язок дисципліни з загальними, лісівничими та економічними дисциплінами. Історія розвитку мисливствознавства в Україні за етапами: накопичення знань (до 1861 року); формування господарської бази (до 1991 року); сучасний (до наших днів). Сучасний стан мисливствознавства в Україні та базові нормативні документи: Закон України «Про мисливське господарство і полювання», Порядок проведення впорядкування мисливських угідь.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 2. Лісомисливське районування України. Одиниці лісомисливського районування України: лісомисливська область, лісомисливська округа, лісомисливський район. Лісомисливські області України: Полісся (лісова), Правобережний Лісостеп, Лівобережний Лісостеп, Північний Степ, Південний Степ, Українські Карпати, Гірський Крим.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 3. Лісові, гірські, степові і водно-болотні мисливські угіддя України. Лісові мисливські угіддя України: соснові ліси Полісся, дубово-соснові ліси Полісся і Лісостепу, грабово-дубові ліси Лісостепу, липово-кленово-дубові ліси Лісостепу, дубово-соснові ліси Степу, соснові ліси Степу. Гірські мисливські угіддя України: букові ліси Карпат, ялинові ліси Карпат, ялиново-яли-	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

цево-букові ліси Карпат, соснові ліси Криму, ялівцеві ліси Криму. Степові мисливські угіддя України: рілля, луки, тополево-вербові зарослі заплав. Водно-болотні мисливські угіддя України: річки, водойми, природоохоронні комплекси, узбережжя морів.					
Тема 4. Типи мисливських угідь. Одиниці типології мисливських угідь: тип, підтип. Визначення: тип мисливських угідь – це ділянка території мисливського господарства з однаковими кормовими і захисними умовами для мисливських тварин, та умовами гніздування – для птахів. Основні типи мисливських угідь: хвойний ліс, листяний ліс, мішаний ліс, чагарники, рілля, луки, піски, болота, водойми, балки, природоохоронні комплекси, інші (не для мисливських звірів).	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 5. Підтипи мисливських угідь. Визначення: підтип – поділ типів мисливських угідь за особливостями їх структури, розташування чи віку (стадії) формування. Основні підтипи мисливських угідь: хвойний ліс, листяний ліс, мішаний ліс та чагарники поділяються за повнотою (високоповнотні, середньоповнотні, низькоповнотні, рідини), за віком (молодняки, середньовікові, пристигаючі, стиглі, перестійні), за розташуванням (рівнинні, гірські), за наявністю підліску чи підросту (з підліском чи підростом, без підліску чи підросту); рілля, луки – за наявністю лісосмуг (з густою і з рідкою мережею лісосмуг); піски, болота, водойми – за наявністю рослинності (зарослі, чисті), балки – за наявністю рослинності (зарослі деревами, без дерев); природоохоронні комплекси – за шириною захисної смуги (вузька і широка смуга); інші – не мають підтипів.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 6. Бонітування мисливських угідь. Визначення: бонітет мисливських угідь – це якість мисливських угідь господарства або певної його частини для окремого мисливського виду, або – це рівень придатності кормових	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

і захисних умов цього угіддя для мисливських тварин, та умов гніздування – для птахів. Бонітети мисливських угідь: 1 (дуже добрі умови) – з якістю 71-100%, 2 (добрі) – 47-70 %, 3 (середні) – 27-46%, 4 (погані) – 11-26%, 5 (непридатні) – менше 11%. Бонітети для водоплавної дичини: 1 (добрі) – 47-100 %, 2 (середні) – 11-46%, 3 (погані) – менше 11%.					
Тема 7. Кормова база мисливських угідь України. На Поліссі лісові угіддя поділяються на: високопродуктивні (молодняки дуба і сосни із зімкненістю 0,3, березово-грабові молодняки – 53%), середньопродуктивні (хвойні, листяні та мішані ліси із зімкненістю 0,7-0,8 до 60 років – 37%) і низькопродуктивні (стиглі та перестиглі ліси, середньовікові ліси із зімкненістю 0,9-1,0 – 10%). В Лісостепу високопродуктивних лісових угідь (соснові, дубові та березові молодняки) 50%, середньопродуктивних (середньовікові ліси) – 35 і низькопродуктивних (стиглі та перестиглі ліси) – 15%. У Степу високопродуктивних лісових угідь немає, середньопродуктивних (дубові молодняки) – 45 і низькопродуктивних (інші ліси) – 55%. В умовах Гірського Криму всі лісові угіддя – низькопродуктивні. В Українських Карпатах високопродуктивних лісових угідь (всі ліси до 30 років) 52%, середньопродуктивних (середньовікові ліси із зімкненістю 0,7-0,8) – 40 і низькопродуктивних (стиглі та перестиглі ліси) – 8%.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 8. Біотехнічні заходи: класифікація, види. Заходи з покращення бонітетів мисливських угідь (біотехнічні): довготермінові або кардинальні (лісовідновлення, рубки догляду, інші рубки, ремізи, кормові плантації, штучні водойми та вольєри, санітарно-оздоровчі заходи, боротьба з хижакami і з браконьєрами); короткотермінові (зимова підгодівля, кормові поля, вакцинація, селекційний і санітарний відстріл, штучні водопої, біотопи).	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

Тема 9. Законодавча основа та мета підгодівлі мисливських тварин. Законодавча основа – Закон України «Про мисливське господарство і полювання», Настанова з упорядкування мисливських угідь. Мета підгодівлі – зберегти мисливську фауну в зимовий період. Терміни підгодівлі – з 01 листопаду до 15 лютого (не менше 100 днів). Періоди підгодівлі: листопад – 0,25 добової норми; грудень – 0,5; січень і лютий – 1,0 добової норми. Види кормів для підгодівлі: сіно, силос (сінаж), листяні пучки, зернові снопики, зерно (овес, ячмінь, комбікорм, жолуді, горішки, ...), кукурудза в початках, коренеплоди (картопля, буряк, ...).	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 10. Способи визначення кількості необхідних для підгодівлі кормів. Способи визначення кількості необхідних кормів: сезонний розрахунок для оцінки необхідних коштів – за кількістю мисливської фауни і за регламентованими нормами викладки кормів; розрахунок на період підгодівлі для мінімальних об'ємів заготівлі – за кількістю мисливської фауни і за добовими нормами; розрахунок на тиждень для об'ємів викладки за егерськими ділянками – за кількістю мисливської фауни і за нормами викладки кормів.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 11. Боротьба з хижаками і бракон'єрами, селекційний і санітарний відстріл. Етапи боротьби з хижаками – облік хижаків, оцінка шкідливості для мисливської фауни, встановлення порядку відстрілу, підбір способу полювання, оформлення дозвільних документів, проведення полювання, оформлення звітів. Етапи селекційного відстрілу: облік мисливської фауни, аналіз вікової і статеві структури мисливської фауни, визначення об'ємів селекційного відстрілу, підбір способу полювання, оформлення дозвільних документів, проведення полювання, оформлення звітів. Етапи санітарного відстрілу: облік мисливської фауни,	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

аналіз санітарного стану мисливської фауни, визначення об'ємів санітарного відстрілу, підбір способу полювання, оформлення дозвільних документів, проведення полювання, оформлення звітів.					
Тема 12. Вплив господарської діяльності людини на мисливську фауну. Фактори впливу на мисливську фауну: біотичні (кормові властивості угідь, захисні властивості угідь, мозаїчність угідь, хижаки, конкуренти, санітарний стан мисливської фауни), абіотичні (водні джерела, рельєф, експозиція схилу, крутизна схилу, висота над рівнем моря, клімат – температура, вологість, вітер, сніговий покрив, промерзання ґрунту), антропогенні (браконьєрство, рекреація, випас худоби, збір грибів і ягід, осушення, розораність, внесення хімікатів, руйнування оселищ (екологічних ніш), вольєрне розведення диких тварин, додаткова кормова база, біотехнічні заходи).	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 13. Особливості проведення лісівничих заходів в мисливських господарствах. Види лісівничих заходів в мисливських господарствах: лісовідновлення, рубки догляду, заходи з поліпшення санітарного стану лісів, захист лісу, охорона лісів від пожеж, рубки формування і оздоровлення лісів, рубки головного користування, догляд за підліском. Особливості проведення: дотримання періоду спокою, формування змішаних лісів, формування багаторусних лісів, збереження ОЗД (оселищ), збереження природного різноманіття (без агресивних видів), підтримання дорожньої мережі взимку.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 14. Особливості типології та бонітування мисливських угідь в Українських Карпатах. Основні типи мисливських угідь в Українських Карпатах: змішаний ліс (середньовіковий, середньоповнотний, з підліском), хвойний ліс (середньовіковий, середньоповнотний, без підліску), листяний ліс (середньовіковий, се-	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

редньоповнотний, з підліском), луки (суходільні), водойми (зарослі), болота (зарослі). Особливості бонітування мисливських угідь: крутизна схилу, експозиція схилу, висота над рівнем моря, вітер, сніговий покрив, промерзання ґрунту, браконьєрство, рекреація, випас худоби, збір грибів і ягід.					
Тема 15. Біологія, екологія та стан популяцій водоплавної дичини. Види водоплавної дичини: річкова – гуска сіра, крижень, сіра качка, чирок-тріскунок, чирок-свистунок, шилохвіст, свищ, широконосіска, казарка червоновола; ниркова – гоголь, білоока чернь, чубата чернь, червоноголова чернь, бекас, вальдшнеп, бекас; земляні качки – галагаз, огар. Схема (елементи) опису: латинська назва, оселище (стація), зовнішній вигляд, спосіб життя, харчова база, міграції, розмноження, догляд за молодняком, зимівля, вороги, охоронний статус.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 16. Біологія, екологія та стан популяції крижня. Крижень: <i>Anas platyrhynchos</i> , стація – зарослі водойми, дрібна (1-2 кг) річкова качка, статевий диморфізм – крижень світло-сірий, голова синьо-зелена, а качка – сіра строката, зграйний птах, рослинноїдний з елементами всеїдності, зимуючий, парується для розмноження (полігам), доглядає молодняк самка, зимує на водоймах, вороги – хижі птахи та водоплавні хижаки, відстріл за відстрільною карткою.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 17. Біологія, екологія та стан популяцій куроподібних. Види куроподібної дичини: глухар, тетерук, фазан, рябчик, кеклик, сіра куріпка, перепілка.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 18. Біологія, екологія та стан популяцій голубоподібних. Види голубоподібної дичини: голуб-синяк, припутень, горлиця звичайна, горлиця кільчаста.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 19. Біологія, екологія та стан популяцій зайцеподібних. Види зайцеподібної дичини:	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного	1-5	Згідно розкладу

заєць сірий (заєць-русак), заєць-біляк, кріль дикий.			матеріалу, 2 год.		
Тема 20. Біологія, екологія та стан популяцій парнокопитних. Види парнокопитної дичини: зубр, лось, олень благородний, олень плямистий, лань, козуля європейська, муфлон, дика свиня (кабан).	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 21. Біологія, екологія та стан популяції оленя благородного. Олень благородний: <i>Cervus elaphus</i> , стація – полонини (високі луки), крупний (80-120 кг) звір, статевий диморфізм – олень темно-коричневий, має роги, а самка – світло-коричнева, зграйний звір взимку, рослиноїдний, зимуючий, парується для розмноження (полігам) під час гону, доглядає молодняк самка, зимує поблизу населених пунктів, вороги – вовки, відстріл за ліцензією.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 22. Біологія, екологія та стан популяції кабана дикого. Кабан дикий: <i>Sus scrofa</i> , стація – зарослі болота і рілля, середній (60-80 кг) звір, статевий диморфізм – самець темно-коричневий, має ікла, а самка – світло-коричнева, зграйний звір, рослиноїдний з елементами всеїдності, зимуючий, парується для розмноження (полігам) під час гону, доглядає молодняк зграя, зимує поблизу населених пунктів, вороги – вовки, відстріл за ліцензією.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 23. Біологія, екологія та стан популяцій хижих. Види хижої дичини: ведмідь, вовк, рись, лисиця, борсук, єнотовидний собака, дикий, кіт, видра, куниця лісова, куниця кам'яна, ласка (горностаї), норка, тхір лісовий, тхір степовий, перегузня звичайна.	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 24. Біологія, екологія та стан популяцій гризунів. Види дичини серед гризунів: бобер річковий, бабак, нутрія, ондатра, білка .	Лекція	Згідно списку літератури	Опрацювання лекційного матеріалу, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 25. Основні визначення в мисливствознавстві. Визначення термінів, які використовуються в мисливствознавстві.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

Тема 26. Основні нормативні документи в мисливствознавстві. Основні нормативні документи в мисливствознавстві.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 27. Поділ території України за одиницями лісомисливського районування. Основні критерії виділення одиниць лісомисливського районування.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 28. Критерії виділення типів і підтипів мисливських угідь. Особливості виділення типів і підтипів мисливських угідь.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 29. Показники бонітування мисливських угідь. Основні показники, які є підставою для ідентифікації бонітетів мисливських угідь.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 30. Бонітування основних мисливських видів. Основні форми державного обліку лісів та лісового кадастру, порядок їх заповнення.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 31. Способи проведення біотехнічних заходів. Основні види біотехнічних заходів та способи їх реалізації.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 32. Розрахунок кормів для підгодівлі мисливських звірів. Основні вимоги до зимової підгодівлі та способи розрахунку кормів для підгодівлі мисливських звірів.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 33. Способи боротьби з хижаками і браконьєрами. Основні способи боротьби з хижаками і браконьєрами.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 34. Підстави селекційного і санітарного відстрілу. Основні підстави для селекційного і санітарного відстрілу.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 35. Оцінка впливу на мисливську фауну. Основні фактори впливу на мисливську фауну.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 36. Особливості лісівничих заходів в мисливських господарствах. Основні способи проведення лісівничих заходів в мисливських господарствах.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу

Тема 37. Особливості бонітування гірських мисливських угідь. Основні способи бонітування гірських мисливських угідь.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практич. навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 38. Біотехнія крижня. Основні біотехнічні заходи при веденні мисливського господарства на крижня, його охорона і розведення.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 39. Біотехнія гуски сірої. Основні біотехнічні заходи при веденні мисливського господарства на гуску сіру, її охорона і розведення.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 40. Біотехнія фазана. Основні біотехнічні заходи при веденні мисливського господарства на фазана, його охорона і розведення.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 41. Біотехнія зайця-русака. Основні біотехнічні заходи при веденні мисливського господарства на зайця-русака, його охорона і розведення.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 42. Біотехнія оленя плямистого. Основні біотехнічні заходи при веденні мисливського господарства на оленя плямистого, його охорона і розведення.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 43. Біотехнія кабана. Основні біотехнічні заходи при веденні мисливського господарства на кабана, його охорона і розведення.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 44. Біотехнія борсука. Основні біотехнічні заходи при веденні мисливського господарства на борсука, його охорона і розведення.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
Тема 45. Біотехнія бобра. Основні біотехнічні заходи при веденні мисливського господарства на бобра, його охорона і розведення.	Практичні заняття	Згідно списку літератури	Отримання практичних навиків, 2 год.	1-5	Згідно розкладу
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Усне опитування, самостійна робота, реферат, доповідь, дистанційне навчання – тести, залік, Усна відповідь – 5 балів, доповідь-презентація – 50 балів.				
Вимоги до письмової роботи	Відповіді на тести дистанційного навчання (25 питань, правильна відповідь – 4 бали)				
Семінарські заняття	Усні відповіді, реферат, виступ, тести, доповідь, дистанційне навчання.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовними модулями (оцінювання роботи студента під час практичних занять; поточне тестування після вивчення розділу; реферат)				

7. Політика курсу

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних заняттях, поточному тестуванні, самостійній роботі (реферати, презентації). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Вимоги викладача. Кожен викладач ставить студентам систему вимог та правил поведінки студентів на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт, тестових завдань. Все це гарантує високу ефективність навчального процесу і є обов'язковим для студентів.

8. Рекомендована література

Базова

1. Боднарченко В.Д., Делеган І.В., Татарінов К.А. та ін. Мисливствознавство. Навч. посібник. – К.: НМК ВО, 1993. – 200 с.
2. Боднарченко В.Д., Делеган І.В., Мазепа В.Г. та ін. Мисливські трофеї. – К.: ІЗМН, 1996, 104 с.
3. Боднарченко В.Д., Дейнека А.М., Бурмас В.Р. Мисливське законодавство України. – Львів: Сполом, 2005, 336 с.
4. Гунчак М.С. та ін. Рекомендації по типології та бонітуванню мисливських угідь в Карпатах для диких копитних тварин. – Івано-Франківськ, 1995. – 15 с.
5. Делеган І.В., Делеган І.І., Делеган І.І. Біологія лісових птахів та звірів. – Львів: Поллі, 2005, – 600 с.
6. Закон України «Про мисливське господарство і полювання», 2002.
7. Корнєєв О.С. Мисливство. – К., 1964, – 144 с.

Допоміжна

8. Новіцький Р. О., Домніч В. І. Основи мисливствознавства: Навч. посібник. - Д.: Артлогос, 2011. - 72 с.
9. Татарінов К.А. Звірі західних областей України. – К.: Вид-во АН України, 1955. – 186 с.
10. Шадура М.В. Книга мисливця / М.В. Шадура, І.М. Шейгас, М.С. Гунчак, А.М. Шадура, М.О. Мироненко. – Львів, 1998. – 179 с.
11. Шейгас І.М. Порадник егера / І.М. Шейгас, М.В. Шадура, А.М. Шадура, М.С. Гунчак, М.І. Шейгас. – Харків, 2010. – 190 с.
12. Юркевич Ю.В. Дикі звірі і птахи Карпат. –Надвірна, 1996. – 90 с.

Ресурси мережі Інтернет

1. Порядок проведення упорядкування мисливських угідь. Доступ: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0771-01>.
2. Настанова з упорядкування мисливських угідь.
3. <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/> – Законодавство України.

Викладач, професор _____ Ю.С. Шпарик